

ТВОРЧИСТЬ ЯК ДОЛЯ. (МАРІЯ КОРПАНЮК)

Івано-Франківська художниця, керамік, педагог Марія Корпанюк відома Прикарпатська мисткиня. Вона авторка численних творів в техніці настелі, керамічних виробів тощо. Окрім мистецтва образотворчого, вона авторка поетичних збірок.

Ключові слова: *М.Корпанюк, мистецтво, малярство, кераміка, педагогіка.*

Очевидно, що ніхто не може претендувати на те, щоб сповна охопити духовний світ мистця чи заглянути у його найвіддаленіші куточки. У мистецтві Марії Корпанюк дивовижне все: те що зроблено і те як зроблено. Її мистецтво настільки неповторне, індивідуальне, що для його осягнення головним і суттєвим, в першу чергу, є не «що» і «як», а «хто».

Донька галицької землі, Марічка Корпанюк народилася в селі Суботові, навчалася в Косівському технікумі художніх промислів, працювала в Івано-Франківському художньо-виробничому комбінаті, була відповідальним секретарем обласної організації Спільки художників, викладала у художній школі. Закінчила Інститут мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника, мала персональні та групові виставки. Вона лауреат обласної премії в галузі мистецтва і архітектури ім. Я.Лукавецького. Зараз працює творчо і є викладачем кафедри мистецьких дисциплін Педагогічного інституту вищезгаданого університету

Марія Корпанюк – поетеса, авторка збірок поезій. Останню – «Ніким не бачені картини», сама ж і проілюструвала [1]. На слова її віршів складені пісні. Як Івано-Франківськ, що розташований у межиріччі двох рік, так і творчість Марії Корпанюк перебуває у межиріччі образотворчого мистецтва та поезії. Особливі слова про неї написав до каталогу виставки кераміки один з кращих мистецтвознавців Прикарпаття, який на жаль передчасно залишив цей світ, Віктор Мельник: «Досвічений майстер кераміки, поетеса, ініціатор багатьох цікавих починань в артистичному жіночому середовищі міста, учасниця міжнародних і вітчизняних виставок і пленерів, шляхетна вродою і розкритим назовні внутрішнім духовним світом жінка» [2].

Постає питання, яким чином своєрідна і оригінальна художниця керамістка, позитивно відзначена критикою та глядацьким визнанням, звертається до виражальних засобів образотворчості та поезії водночас? Тому, що поезія неперекладна, а мова образотворчості універсальна? Чи, можливо, тому що її, від природи і батьків, широке обдарування настійно вимагало різноманітних способів самовиразу? Схоже на те, що в її особі – мистець живе в поезії, а поет – в образотворчості.

Марія Корпанюк завжди щира перед своїм внутрішнім почуттям, вона мандрує дорогами і храмами свого внутрішнього ландшафту. Їй відомі асоціації й інтерпретації реальності та магічна влада над іншими вимірами, котрі надають її творам майже чаклунської притягальності з певною дещицею

чистого смутку та легкої меланхолії. «Чистий сум, кращий за сумну чистоту» – записав хтось з відвідувачів її виставки у книзі відгуків.

З чого почалася творча доля Марії Корпанюк. На прохання кореспонденки часопису розповісти про важливу подію у творчому житті, художниця згадала про те, як створила керамічну композицію «Карпати» на творчій базі Спілки художників у місті Дзінтарі (Латвія), яка потім експонувалася на міжнародній виставці в центрі сучасної світової кераміки, італійському місті Фаенса [3]. Саме це суттєво змінило світоглядні позиції художниці. «Такого сміливого і водночас органічного поєднання масштабної абстрагованої форми, ритміки немовби оповитих пісенною архаїкою гуцульських мотивів, які вільно розгортаються довкола стилізованих гір з багатством різнохарактерних фактур і природною колористикою випаленої глини, здається не очікували від майстрині» – писав про цю роботу Віктор Мельник [4; 86-87].

Головні герої образотворчості Марії Корпанюк – дивовижні півпостаті жінок, підсклепіння храмів, небесні птахи, магичні краєвиди, – одухотворені. Вони живуть своїм власним життям, незалежним від часу і простору. Щось є загадкове в їх мовчазному, але напруженому житті, цьому дивному ширянні. Перед нами ніби друга реальність, що за силою впливу не тільки не поступається перед першою, а навіть сперечається з нею. Категорія часу, у творах художниці, немов уповільнюється і слідом за нею ми вступаємо у сферу споглядальної медитації, що у своїй глибинній основі звернена до вічності.

Її твори – світ, в якому зникли всі просторові та часові межі, в якому нема означених кордонів між реальним і вигаданим, мріями і фактами. Це вселенський театр («Театр» – назва однієї з робіт М.Корпанюк. – В.Л.), з вічно існуючими архетипами – всесвіту, природи, жінки, матері, дитини; звертання до праформ життя; світ як грандіозна загадка задана людині і недоступна їй, з тривогою невідомості чи є відповідь в кінці книги життя. Її твори – світ урочистої відстороненості, що спонукає нас до епічного прочитання і космічного масштабу розуміння.

Вдивляючись у твори художниці, зайвий раз усвідомлюєш, що для їх створення потрібно набагато більше ніж для того, щоб відтворити реальне. Унікальна інтуїція дозволяє Марії Корпанюк видобувати з нудного світу реальності смарагди своєрідного художнього досвіду. В силу безмежності її фантазії це видобування завжди несподівано парадоксальне, пов'язане з провокуючим викликом правдоподібності. Водночас, за словами художника, лауреата Національної премії ім. Т.Г.Шевченка, Василя Вільшука: «Присутність правди у творах Марії Корпанюк об'ємна, значуща, вона вміщає в собі віки спільного людського досвіду, доріг, доль. Це рідкісний випадок, коли особисте, суб'єктивне стає об'єктивним» [5].

Образотворча мова художниці неповторна, вишукана, вибіркова, лаконічна. Їй характерна любов до серій творів, високий ступінь умовності, вишукана чистота контуру і символічність кольору, варіативність деталей композиційних схем. Такі роботи, як серія «Ви Храм», «Марія», «Задума» – творяться за законами внутрішньої самоперспективи, що народжується і живиться прагненням індивідуального вираження. Вона свідомо відходить від видимого і явленого в ім'я чистого вираження духовної реальності.

Безпосередня дійсність і лінійний простір не здатні існувати із прамовою її натхнення. Мисткиня підпорядковує реальний простір аркуша владі своєї артистичної магії, розкуто оперуючи об'ємами і площинами, формами і кольором. Створюється повне відчуття, що образотвори Марії Корпанюк виникають спонтанно, медитативно під час спілкування з художнім матеріалом, у процесі якого зображуване немов виступає з форм і кольорів. Світ не являється художниці, а виявляється нею. Простір вже не є самостійний об'єкт зображення, а засіб вираження, як і колір.

В одному з інтерв'ю, пані Марія зізналася: «Я страшенно люблю колір, я відчуваю усі його напівтони. Наважитись малювати я ніяк не могла. А тут немов прорвало. Усі сто робіт я зробила за рік. Не робила навіть ескізів. Просто малювала, малювала, малювала...» [6].

Достатньо побіжного погляду на малярство Марії Корпанюк, аби збагнути, що її твори царина чистого, інколи локального кольору. Сплітаючи лінією, площиною, різнобарвні насичені кольором композиції вона створює неповторну живописну субстанцію, яка гранично концентрує смислову метафізичну природу кольору. Саме кольором їй вдається подолати жорсткість і статичність зображення, вносячи в нього динаміку та експресію. Будуючи колорит на принципі різких контрастів, мисткиня завдяки природженому смаку і почуттю міри ніколи не порушує його цілісності і гармонії.

Художниця надає перевагу визначеному діапазону кольорів та виражальних засобів, що сприяє мистецькості та витонченості колориту. Вона творить наче медіум, що передає емоційні імпульси могутньої духовної сили.

В окремих творах Марії Корпанюк («Юрій змієборець», «Мадонна», «Благовіщення»), відчутна спорідненість з іконою. Вона підсвідомо відчуває глибинну стихію народного мистецтва, природну монументальність зображення, що має визначену семантику. Зображене дає могутній зоровий сигнал, запрошуючи роздивитися, а потім зануритися у світ запропонований творцем.

Йдучи за законами народного мистецтва, Марія Корпанюк, завдяки глибокому внутрішньому такту, не впадає в компілятивне стилізаторство. Фольклорна основа, постійно присутня у її творах, виражається лише у відтінках сприйняття, в характері трактування, у підтексті зображуваного, вона – їх друге, нерозгадане, втаємничене значення. Художник-монументаліст Микола Сарапін, відносить творчість Марії Корпанюк до «ліричного концептуалізму, що переростає в імпресіонізм – через авангардний хід і вічну імпровізацію, елітарне мислення» [7]. Тяжіння до цілісності, що провокується народними коренями творчості художниці, надає її стилю чіткого синкретичного характеру, який нівелює чистоту шкіль і напрямків, межі між гранями різних видів мистецтва.

Зустріч з мистецтвом Марії Корпанюк породжує відчуття повної співприсутності при трансформації світу в інші форми і категорії. Її твори – стежки-дороги внутрішнього світу обдарованої творчої особистості, що ведуть нас до очищення від буденності, до усвідомлення першоджерела життя і злиття з ним.

Образотвори Марії Корпанюк не полишають сумніву в тому, що вона – мисткиня за покликанням, яка чує звернений до неї голос Творця і тому творить сама. Вона має свій світ у цьому світі, долю як творчість і творчість як долю.

Література:

1. Корпанюк М. Ніким не бачені картини. – Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2003.
2. Мельник В. (стаття до каталогу виставки М.Корпанюк). – Івано-Франківськ, 1998.
3. Шалкітене І. Я люблю йти в перед. // «Анонс контракт», № 24, 2003.
4. Мельник В. Марія Корпанюк: голос глини. // Образотворче мистецтво, № 2, 2001.
5. Вільшук В. (стаття до каталогу виставки М.Корпанюк). – Івано-Франківськ, 2003.
6. Лісконог О. Ніким не бачені пастелі, або храм душі Марії Корпанюк. // «Західний кур'єр», 14 липня 2003 р.
7. Сарапін М. Ода кераміці. // «Західний кур'єр», 24 липня 1998 р.